ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ GIUSEPPE TESAURO της 6ης Ιουνίου 1990 *

Κύριε Πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Η παρούσα διαδικασία έχει ως αντικείμενο αίτηση που υπέβαλε το High Court of Justiciary της Σκωτίας προς το Δικαστήριο για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, στο πλαίσιο της εκκρεμούς ενώπιόν του υποθέσεως μεταξύ του Procurator Fiscal του Stranraer και του Andrew Marshall.

2. Το κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η διαφορά είναι σχετικά απλό.

Δυνάμει του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 171/83 του Συμβουλίου, της 25ης Ιανουαρίου 1983, περί ορισμένων προσωρινών τεχνικών μέτρων διατηρήσεως των αλιευτικών πόρων [1], τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν εθνικά συμπληρωματικά μέτρα, στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής, με σκοπό την εξασφάλιση μιας πλέον ισόρροπης εκμεταλλεύσεως των εν λόγω πόρων.

Η ανωτέρω διάταξη ορίζει τα εξής:

« 1. Στην περίπτωση αλιευτικών αποθεμάτων αποκλειστικά τοπικών που παρουσιάζουν ενδιαφέρον για τους αλιείς ενός μόνο κράτους μέλους, το κράτος μέλος αυτό μπορεί να θεσπίζει μέτρα για να εξασφαλίζει τη διατήρηση και τη διαχείριση αυτών των αποθεμάτων, με την επιφύλαξη ότι τα μέτρα αυτά συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο και είναι σύμφωνα με την κοινή αλιευτική πολιτική.

2. Τα κράτη μέλη δύνανται να ορίζουν τους όρους ή τις λεπτομέρειες καθαρά τοπικού χαρακτήρα που εφαρμόζονται αποκλειστικά στους αλιείς υπηκόους τους και που αποσκοπούν στον περιορισμό των αλιευμάτων με τεχνικά μέτρα που συμπληρώνουν τα μέτρα που καθορίζονται στους κοινοτικούς κανονισμούς, με την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά συμβιβάζονται με το κοινοτικό δίκαιο και είναι σύμφωνα με την κοινή αλιευτική πολιτική.

3. Πριν από τη θέσπιση των μέτρων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, το εν λόγω κράτος μέλος εξασφαλίζει τη συμφωνία της Επιτροπής ως προς τη διαπίστωση ότι τα μέτρα αυτά είναι σύμφωνα με τη μία ή την άλλη των εν λόγω παραγράφων.

Η Επιτροπή λαμβάνει αιτιολογημένη απόφαση εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία υποβολής αιτήσεως βάσει του πρώτου εδαφίου.

... »

3. Βάσει της προαναφερθείσας διατάξεως και μετά την αναγκαία έγκριση της Επιτροπής, ο Secretary of State for Scotland (Υπουργός Σκωτίας) εξέδωσε απόφαση με την οποία απαγόρευσε στους βρετανούς αλιείς που πλέουν στα ύδατα τα οποία περιβάλλουν τις ακτές της Σκωτίας μέχρι ορίου έξι μιλίων από τις γραμμές βάσεως να μεταφέρουν επί των σκαφών τους μονόκλωνα δίχτυα απλάδια.

* Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

1 — ΕΕ L 24, σ. 14.

Σκοπός της απαγορεύσεως ήταν η εξασφάλιση της τηρήσεως της απαγορεύσεως αλιείας σολομού στα παράκτια ύδατα της Σκωτίας, η οποία επιβαλλόταν με προγενέστερη υπουργική απόφαση.

Πράγματι, όπως προκύπτει από τις γραπτές παρατηρήσεις τις οποίες κατέθεσε η Βρετανική Κυβέρνηση, οι αρμόδιες αρχές είχαν διαπιστώσει ότι, παρά την υφιστάμενη απαγόρευση, η παράνομη αλιεία σολομού στα σκωτικά ύδατα ήταν ευρύτατα διαδεδομένη, σ' αυτή δε τη δραστηριότητα επιδίδονταν ιδίως βρετανικά σκάφη που χρησιμοποιούσαν αυτό το είδος διχτυού, πράγμα το οποίο αποτελούσε απειλή για την παραδοσιακή αλιεία σολομού και προκαλούσε σοβαρή ζημία στην τοπική οικονομία.

4. Τα πραγματικά περιστατικά της παρούσας υπόθεσης συνοψίζονται ευχερώς ως εξής.

Στις 20 Σεπτεμβρίου 1986, κατόπιν ελέγχου διενεργηθέντος εντός των υδάτων που περιβάλλουν τις σκωτικές ακτές σε αλιευτικό σκάφος ιδιοκτησίας του A. Marshall, βρετανού υπηκόου και κατοίκου Σκωτίας, διαπιστώθηκε ότι ο ανωτέρω μετέφερε παράνομα στο σκάφος του μονόκλωνα δίχτυα απλάδια.

Κατά του Marshall ασκήθηκε δίωξη ενώπιον του Sheriff Court του Stranraer· ενώπιον του δικαστηρίου ο Marshall υποστήριξε κυρίως ότι η υπουργική απόφαση είναι παράνομη, διότι, κατά τη γνώμη του, δημιουργεί διακρίσεις μεταξύ των σκώτων αλιέων και των άλλων αλιέων της Κοινότητας, καθώς επίσης και μεταξύ των πρώτων και των άλλων βρετανών αλιέων που αλιεύουν εκκινώντας από λιμένες που βρίσκονται εκτός της θαλάσσιας περιοχής την οποία αφορά η απαγόρευση.

Μόνο οι βρετανοί αλιείς που αλιεύουν με βάση λιμένες της Σκωτίας δεν έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν αυτό τον τύπο διχτυών ακόμα και σε περιοχές όπου επιτρέπεται η χρησιμοποίησή του, διότι αυτό θα συνεπαγόταν κατ' ανάγκη τη διέλευση από τα παράκτια ύδατα με τα δίχτυα αυτά επί του σκάφους.

Ο Sheriff του Stranraer δέχθηκε την άποψη του Marshall και τον απάλλαξε.

5. Κατόπιν εφέσεως της εισαγγελικής αρχής το High Court of Justiciary επελήφθη της υποθέσεως, αποφάσισε δε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1) Εμποδίζουν τα κράτη μέλη οι διατάξεις του άρθρου 7 ή του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ ή οποιαδήποτε άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου να λαμβάνουν μέτρο που έχει εγκριθεί προηγουμένως νομίμως από την Επιτροπή και με το οποίο απαγορεύεται στα αλιευτικά σκάφη τα νηολογημένα στο οικείο κράτος μέλος, εφόσον το σκάφος αυτό πλέει εντός του τμήματος της αιγιαλίτιδας ζώνης του κράτους μέλους αυτού το οποίο περιβάλλει την ακτή του κράτους αυτού, να μεταφέρουν δίχτυα αλιείας ορισμένου τύπου και ορισμένης κατασκευής, η χρήση των οποίων όμως δεν απαγορεύεται κατά τα λοιπά από την κοινοτική νομοθεσία; Αν ναι, υπό ποιες προϋποθέσεις;

2) α) Είναι έγκυρο κατά το κοινοτικό δίκαιο το άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 171/83 του Συμβουλίου;

β) Αν ναι, ένα μέτρο σαν αυτό που περιγράφεται στο ερώτημα 1 εμπίπτει πλήρως στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19;

6. Θα εξετάσω πρώτα το ερώτημα περί του κύρους του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού.

Παρατηρώ ευθύς εξαρχής ότι δεν είναι εντελώς σαφές πού στηρίζεται ο ισχυρισμός ότι η προαναφερθείσα διάταξη αντιβαίνει προς το κοινοτικό δίκαιο.

Κατά τους ισχυρισμούς του Marshall ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η διάταξη είναι ανίσχυρη, διότι επιτρέπει στην ουσία στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα σχετικά με την κοινή αλιευτική πολιτική τα οποία είναι ασυμβίβαστα προς τις θεμελιώδεις αρχές της Συνθήκης.

Εντούτοις ο ίδιος ο Marshall, ο οποίος δεν κατέθεσε γραπτές παρατηρήσεις κατά την παρούσα διαδικασία, υποστήριξε στην επ' ακροατηρίου συζήτηση ότι ήθελε να αμφισβητήσει όχι το κύρος του άρθρου 19 του εν λόγω κανονισμού, αλλά μόνο τη συμφωνία της βρετανικής υπουργικής αποφάσεως προς το κοινοτικό δίκαιο.

Εν πάση περιπτώσει, προς απάντηση στο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου θα διατυπώσω τις εξής γενικές παρατηρήσεις.

7. Όπως ανέφερα προηγουμένως, το άρθρο 19 του κανονισμού 171/83 επιτρέπει στα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρα για τη διατήρηση και τη διαχείριση των αποθεμάτων καθαρά τοπικού χαρακτήρα ή να καθορίζουν τους σχετικούς όρους και τις σχετικές προϋποθέσεις — καθαρά τοπικού χαρακτήρα και αποκλειστικά για τους ημεδαπούς αλιείς — με σκοπό τον περιορισμό των αλιευμάτων.

Τα μέτρα αυτά βέβαια πρέπει να συμβιβάζονται προς το κοινοτικό δίκαιο, να είναι σύμφωνα με την κοινή αλιευτική πολιτική και να έχουν εγκριθεί προηγουμένως από την Επιτροπή.

8. Όπως ορθά παρατήρησε το Συμβούλιο με τις γραπτές παρατηρήσεις του, στην προκειμένη περίπτωση πρόκειται για μία κατάσταση όπου η Κοινότητα, αν και έχει καταρχήν νομοθετική αρμοδιότητα, αποφάσισε να παράσχει, εντός συγκεκριμένων ορίων και υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη δυνατότητα στα κράτη μέλη να λαμβάνουν σε τοπικό επίπεδο αυστηρότερα μέτρα, υπαγορευόμενα από ειδικές περιστάσεις.

Αυτή η αντίληψη φαίνεται πλήρως σύμφωνη προς τη συλλογιστική του Δικαστηρίου στην απόφαση 804/79 [2], κατά την οποία, ναι μεν ανήκει πλέον πλήρως και οριστικώς στην Κοινότητα η αρμοδιότητα να λαμβάνει, στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής, μέτρα για τη διατήρηση των θαλάσσιων πόρων, τα κράτη μέλη όμως δεν στερούνται παντελώς της δυνατότητας να τροποποιούν τα υφιστάμενα μέτρα διατηρήσεως σε συνάρτηση με την εξέλιξη των σχετικών βιολογικών και τεχνικών δεδομένων, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά, περιορισμένης ισχύος, δεν συνεπάγονται την εφαρμογή νέας πολιτικής διατηρήσεως εκ μέρους των κρατών μελών.

Χρήσιμο είναι επίσης να υπενθυμιστεί ότι με την ίδια απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι η διαδικασία συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής έχει εξάλλου εδραιωθεί από την ευρέως ακολουθούμενη πρα-

2 — Απόφαση της 5ης Μαΐου 1981, Επιτροπή κατά Ηνωμένου Βασιλείου, σκέψεις 17 και 22 (Συλλογή 1981, σ. 1045).

κτική, αφού η Επιτροπή έχει εκφράσει στο παρελθόν την άποψή της επί μεγάλου αριθμού εθνικών μέτρων διατηρήσεως, τα οποία της είχαν κοινοποιήσει τα διάφορα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, διατυπώνοντας επιφυλάξεις ή θέτοντας όρους (σκέψη 32), εφόσον τούτο ήταν αναγκαίο.

9. Εξάλλου, η μεταβίβαση νομοθετικής εξουσίας, όπως στην προκειμένη περίπτωση, γίνεται ακόμα πιο κατανοητή, αν ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι η αναπαραγωγή των διαφόρων ειδών μπορεί να έχει χαρακτηριστικά που να διαφέρουν αισθητά από τη μία βιολογική ζώνη στην άλλη και ότι, επιπλέον, τα αλιευτικά αποθέματα δεν είναι ανεξάντλητα.

Πράγματι, όπως το ίδιο το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να υπενθυμίσει, τα μέτρα διατηρήσεως των αλιευτικών πόρων, μολονότι περιορίζουν βραχυπρόθεσμα την «παραγωγή», αποσκοπούν στην αποφυγή μειώσεώς της στο μέλλον· επιπλέον δε, αν δεν λαμβάνονταν μέτρα για την όσο το δυνατόν καλύτερη εκμετάλλευση των μέσων παραγωγής, ορισμένοι θαλάσσιοι πόροι θα εξαντλούνταν γρήγορα [3].

10. Στη συνέχεια, όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι τα ληφθέντα εθνικά μέτρα μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα την επιβολή στους αλιείς που αλιεύουν με σκάφη υποκείμενα στη δικαιοδοσία του εν λόγω κράτους μέτρων αυστηρότερων από εκείνα τα οποία ισχύουν για τους αλιείς που αλιεύουν με σκάφη υποκείμενα στη δικαιοδοσία των άλλων κρατών μελών, αρκεί η παρατήρηση ότι, όπως έχει δεχτεί επανειλημμένα το Δικαστήριο, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος εφαρμόζει σε ορισμένο τομέα αυστηρότερες διατάξεις από ό,τι τα άλλα κράτη μέλη δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων που καθιερώνει το άρθρο 7 της Συνθήκης, εφόσον οι εν λόγω διατάξεις, οι οποίες πρέπει κατά τα λοιπά να είναι σύμφωνες προς το κοινοτικό δίκαιο, εφαρμόζονται κατά τον ίδιο τρόπο σε όλους όσους υπάγονται στη δικαιοδοσία του εν λόγω κράτους [4].

11. Οι προηγούμενες παρατηρήσεις με οδηγούν στο συμπέρασμα ότι από την εξέταση του υποβληθέντος στο Δικαστήριο ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο που να κλονίζει το κύρος του άρθρου 19 του κανονισμού 171/83.

12. Με το πρώτο ερώτημα το High Court of Justiciary ερωτά το Δικαστήριο αν οι διατάξεις του άρθρου 7 ή του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ ή οποιαδήποτε άλλη διάταξη του κοινοτικού δικαίου εμποδίζουν τα κράτη μέλη να λαμβάνουν μέτρο όπως το προαναφερθέν που έχει εγκριθεί προηγουμένως νομίμως από την Επιτροπή και, αν ναι, υπό ποιες προϋποθέσεις.

13. Προτού εξετάσω την ουσία του ερωτήματος, θεωρώ απαραίτητο να διατυπώσω ορισμένες παρατηρήσεις επί της φύσεως της εν λόγω πράξεως.

Συναφώς, χρήσιμο είναι να υπογραμμιστεί ότι στην πραγματικότητα πρόκειται εδώ για μια περίπλοκη διαδικασία, που περιλαμβάνει αφενός τα εθνικά μέτρα, αφετέρου δε την αναγκαία «εγκριτική» απόφαση της Επιτροπής.

3 — Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1976, Kramer, σκέψη 58 (3/76, 4/76 και 6/76, Racc. 1976, σ. 1279), και απόφαση της 16ης Ιουνίου 1987, Romkes, σκέψη 22 (46/86, Συλλογή 1987, σ. 2681).

4 — Απόφαση της 19ης Ιανουαρίου 1988, Pesca Valentia, σκέψη 18 (223/86, Συλλογή 1988, σ. 83), και απόφαση της 3ης Ιουλίου 1979, Van Dam, σκέψη 10 (185/78 εως 204/78, Ραψψ. 1979, σ. 2345).

Επομένως πρόκειται για εθνικά μέτρα, τα οποία, ας μου επιτραπεί η έκφραση, είναι κατά κάποιο τρόπο « κοινοτικοποιημένα ».

Τούτο επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, χωρίς την έγκριση της Επιτροπής, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να λαμβάνουν μονομερώς τα μέτρα που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, αλλά πρέπει να ακολουθούν τη διαδικασία της επιτροπής διαχειρίσεως, την οποία προβλέπει το άρθρο 14 του κανονισμού (ΕΟΚ) 170/83 (βλ. άρθρο 19, παράγραφος 4, του κανονισμού 171/83).

Αυτό όμως σημαίνει ότι η διαπίστωση του ότι τα εθνικά μέτρα είναι ασυμβίβαστα προς το κοινοτικό δίκαιο αποτελεί κατ' ανάγκη, έμμεσα βέβαια, κρίση επί της νομιμότητας της ίδιας της αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή ενέκρινε τη λήψη των μέτρων.

14. Θα εξετάσω τώρα την ουσία του ερωτήματος που έχει υποβληθεί στο Δικαστήριο.

Όσον αφορά τη συμφωνία των επίδικων μέτρων προς το άρθρο 7 της Συνθήκης, νομίζω ότι έχω ήδη απαντήσει (βλ. σημείο 10).

15. Αντίθετα, είναι πολύ πιο λεπτό το ζήτημα του κύρους της υπουργικής αποφάσεως από την άποψη του άρθρου 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης, κατά το οποίο στο πλαίσιο της οργανώσεως των γεωργικών αγορών πρέπει να αποκλείεται κάθε διάκριση μεταξύ παραγωγών ή καταναλωτών της Κοινότητας.

Όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής της διατάξεως, υπενθυμίζω ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης όχι μόνο θέτει σαφή όρια όσον αφορά τα μέτρα περί κοινής οργανώσεως των γεωργικών αγορών τα οποία λαμβάνουν οι κοινοτικές αρχές, αλλά περιορίζει επίσης τα κράτη μέλη, όταν αυτά λαμβάνουν τέτοια μέτρα κατ' εφαρμογή κοινοτικού κανονισμού. Επομένως η προαναφερθείσα διάταξη έχει εφαρμογή επί των εθνικών μέτρων του είδους της βρετανικής υπουργικής αποφάσεως [5].

Όσον αφορά στη συνέχεια το περιεχόμενο του άρθρου 40, παράγραφος 3, κατά πάγια νομολογία γίνεται δεκτό ότι η περιλαμβανόμενη στη διάταξη αυτή απαγόρευση είναι μόνο μία ειδική έκφραση της γενικής αρχής της ισότητας, η οποία είναι θεμελιώδης αρχή του κοινοτικού δικαίου. Όπως είναι γνωστό, η αρχή αυτή απαγορεύει τη διαφορετική μεταχείριση ομοίων καταστάσεων, εκτός αν η διαφοροποίηση δικαιολογείται αντικειμενικά [6].

16. Επιπλέον, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι η διαφορετική μεταχείριση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά διάκριση απαγορευόμενη από το άρθρο 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης, παρά μόνο αν είναι αυθαίρετη, δηλαδή αν δεν είναι επαρκώς δικαιολογημένη και δεν στηρίζεται σε αντικειμενικούς λόγους [7].

Θα ήθελα ευθύς εξαρχής να πω ότι ενόψει της νομολογίας αυτής δεν πιστεύω ότι μπορεί να θεωρηθεί ότι η επίδικη απαγόρευση εισάγει

5 — Απόφαση της 26ης Απριλίου 1988, Apesco, σκέψη 23 (207/86, Συλλογή 1988, σ. 2151), και απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 1986, Klensch, σκέψη 8 (201/85 και 202/85, Συλλογή 1986, σ. 3477).

6 — Απόφαση της 17ης Μαΐου 1988, Erpelding, σκέψη 29 (84/87, Συλλογή 1988, σ. 2647)· απόφαση Klensch, όπ.π., σκέψη 9· απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 1977, Ruckdeschel, σκέψη 7 (117/76, Racc. 1977, σ. 1753)· απόφαση της 19ης Οκτωβρίου 1977, Moulins Pont-à-Mousson, σκέψη 16 (124/76 και 20/77, Racc. 1977, σ. 1795).

7 — Απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 1982, Kind, σκέψη 22 (106/81, Συλλογή 1982, σ. 2885), και απόφαση της 13ης Ιουνίου 1978, Denkavit, σκέψη 15 (139/77, Racc. 1978, σ. 1317).

διακρίσεις, μολονότι θίγει πράγματι περισσότερο τους αλιείς που αλιεύουν με βρετανικά πλοία τα οποία έχουν ως βάση εκκινήσεως λιμένες της Σκωτίας.

Πρέπει να υπενθυμίσω ότι η επίδικη υπουργική απόφαση είναι τυπικό παράδειγμα παρεπόμενου μέτρου που έχει σκοπό να εξασφαλιστεί η τήρηση της απαγορεύσεως αλιείας σολομού κατά μήκος των σκωτικών ακτών.

Κατά την παρούσα διαδικασία όμως δεν αμφισβητήθηκε η νομιμότητα της απαγορεύσεως αλιείας ούτε όσον αφορά την ουσία του μέτρου ούτε όσον αφορά τη γεωγραφική περιοχή της ισχύος του.

Συνεπώς είναι φυσικό να θίγει το προαναφερθέν παρεπόμενο μέτρο, το οποίο αφορά τα παράκτια ύδατα, περισσότερο και, μέχρις ορισμένου σημείου, αποκλειστικά τους αλιείς που αλιεύουν με αφετηρία τους λιμένες τους οποίους αφορά η απαγόρευση.

Εξάλλου, οποιαδήποτε απαγόρευση που ισχύει σε μια συγκεκριμένη γεωγραφικά περιοχή επηρεάζει σε διαφορετικό βαθμό τους διάφορους επαγγελματίες, ανάλογα με τον τόπο στον οποίο βρίσκονται, το μέτρο όμως δεν μπορεί εξ αυτού να θεωρηθεί ότι εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, εφόσον υφίσταται αντικειμενική δικαιολογία για τον καθορισμό του γεωγραφικού πεδίου εφαρμογής του.

17. Επομένως, το πρόβλημα που τίθεται όσον αφορά τα μέτρα αυτά έχει μεγαλύτερη σχέση με την αρχή της αναλογικότητας παρά με την απαγόρευση των διακρίσεων.

Η αρχή της αναλογικότητας, η οποία, κατά τη γνώμη μου, δεσμεύει τα κράτη μέλη εξίσου με την αρχή της απαγορεύσεως των διακρίσεων, όταν τα κράτη αυτά ενεργούν ως « διαχειριστές » του κοινού συμφέροντος στο πλαίσιο μιας κοινής οργανώσεως αγορών, απαιτεί, όπως είναι γνωστό, τα λαμβανόμενα περιοριστικά μέτρα να είναι κατάλληλα προς επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου και να μην υπερβαίνουν το μέτρο του αναγκαίου προς επίτευξη του στόχου αυτού.

Κατ' εφαρμογή της αρχής αυτής είναι σαφές ότι μία απαγόρευση όπως η προβλεπόμενη στη βρετανική απόφαση είναι απόλυτα νόμιμη, αν ορισμένα αλιευτικά αποθέματα απειλούνται σοβαρά, αν δεν υφίσταται εύλογη δυνατότητα να ληφθούν εξίσου αποτελεσματικά εναλλακτικά μέτρα και αν οι απαιτούμενες από τους αλιείς θυσίες δεν είναι υπερβολικές (υπό την έννοια ότι δεν έχουν πραγματικό συμφέρον να χρησιμοποιούν αυτό το συγκεκριμένο είδος διχτυού).

18. Έστω και αν η Διάταξη του αιτούντος δικαστηρίου δεν είναι καθόλου διαφωτιστική αναφορικά με το αν συντρέχουν οι εν λόγω περιστάσεις, πιστεύω ότι, ενόψει των στοιχείων που προέκυψαν κατά την παρούσα διαδικασία, μπορούν να λεχθούν τα ακόλουθα.

Καταρχάς, δεν αμφισβητείται ότι τα μονόκλωνα δίχτυα απλάδια είναι ιδιαίτερα αποτελεσματικά για την αλιεία του σολομού λόγω της κατασκευής τους, όπως προκύπτει εξάλλου και από το γεγονός ότι και η Ιρλανδία, η οποία αντιμετωπίζει ανάλογα προβλήματα, απαγορεύει τη χρησιμοποίηση αυτού του είδους διχτυού για την αλιεία σολομού στα ύδατά της.

Δεύτερον, είναι γνωστό ότι ο σολομός έχει το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό ότι αναπλέει τα ύδατα των ποταμών για να εναποθέσει τα αυγά του και, επομένως, είναι απαραίτητο για

την επιβίωση του είδους να μπορέσει τουλάχιστον ένας ορισμένος αριθμός ιχθύων του είδους αυτού να φθάσει στον προορισμό του και να μην αλιευθεί στα παράκτια ύδατα.

19. Στη συνέχεια, όσον αφορά τη δυνατότητα να εξασφαλίζεται η τήρηση της απαγορεύσεως αλιείας με ενίσχυση απλώς των ελέγχων και, επομένως, χωρίς να απαγορεύεται η κατοχή των διχτυών αυτών, δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός ότι, λόγω του μήκους των σκωτικών ακτών, οι οποίες εξάλλου είναι και αραιοκατοικημένες, είναι αντικειμενικά δυσχερής η εξακρίβωση του αν ένα σκάφος που μεταφέρει ορισμένο είδος διχτυού δεν το χρησιμοποιεί στη συνέχεια για παράνομους σκοπούς.

Εξάλλου, η απαγόρευση αλιείας σολομού στα παράκτια ύδατα της Σκωτίας με μονόκλωνα δίχτυα απλάδια ίσχυε ήδη από δεκαετιών, αλλά, κατά τις δηλώσεις της Βρετανικής Κυβερνήσεως, ετηρείτο ελάχιστα πριν από την επιβολή το 1986 της επίδικης απαγορεύσεως κατοχής διχτυών.

20. Τέλος, όσον αφορά την ύπαρξη συμφέροντος προς χρησιμοποίηση αυτού του είδους διχτυών για νόμιμους σκοπούς, η Βρετανική Κυβέρνηση ανέφερε ότι από έρευνα που διεξήγαγαν το 1985 οι αρμόδιες σκωτικές αρχές προέκυψε ότι, σε σύγκριση με τα αλιεύματα που εκφορτώθηκαν κατά τη διάρκεια του έτους αυτού στους λιμένες της Σκωτίας από βρετανικά σκάφη, αξίας 215 εκατομμυρίων λιρών στερλινών (UKL), η αξία των ιχθύων που αλιεύθηκαν νομίμως κατά την ίδια περίοδο με τα εν λόγω δίχτυα και εκφορτώθηκαν στους ίδιους λιμένες ήταν μόνο 25 000 UKL.

Ο δε Marshall, αν και αμφισβήτησε την ορθότητα των στοιχείων αυτών κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εν πάση περιπτώσει, δεν ήταν σε θέση να παράσχει άλλα στοιχεία ούτε να εξηγήσει με σαφήνεια τους λόγους της διαφωνίας του.

21. Ενόψει των παρατηρήσεων αυτών πιστεύω ότι μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι από την εξέταση του ερωτήματος δεν προέκυψαν στοιχεία βάσει των οποίων να πρέπει να θεωρηθεί ότι το εν λόγω μέτρο είναι εν προκειμένω αντίθετο προς την αρχή της αναλογικότητας.

22. Είναι εξάλλου προφανές ότι, αν το αιτούν διακστήριο διαπιστώσει ότι συντρέχουν διαφορετικές περιστάσεις ή ανακαλύψει νέα στοιχεία σε σχέση με τα προαναφερθέντα, μπορεί να υποβάλει εκ νέου το ερώτημα στο Δικαστήριο, και, δεδομένου ότι για τα μέτρα που λαμβάνονται στο πλαίσιο του άρθρου 19 του κανονισμού 171/83 υφίσταται εν πάση περιπτώσει απόφαση της Επιτροπής διαπιστώνουσα τη συμφωνία τους προς το κοινοτικό δίκαιο, πιστεύω μάλιστα ότι οπωσδήποτε δεν μπορεί να αρνηθεί να τα εφαρμόσει χωρίς προηγούμενη παρέμβαση του Δικαστηρίου.

23. Όσον αφορά, κατά τα λοιπά, την ενδεχόμενη παραβίαση των θεμελιωδών δικαιωμάτων, περιορίζομαι στο να υπενθυμίσω ότι, κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου, επιτρέπεται να προβλέπονται, όσον αφορά την ελεύθερη άσκηση του εμπορίου, της εργασίας και άλλων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, όρια που να δικαιολογούνται από τους επιδιωκόμενους από την Κοινότητα στόχους γενικού συμφέροντος, εφόσον δεν θίγεται το ουσιαστικό περιεχόμενο των δικαιωμάτων αυτών[8].

Στην προκειμένη όμως περίπτωση, το ληφθέν μέτρο, εξεταζόμενο σε συνάρτηση με την κοινή οργάνωση αγορών των προϊόντων αλιείας, δικαιολογείται πλήρως από λόγους γενικού συμφέροντος και ασφαλώς δεν μπορεί να θίξει

8 — Απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 1986, Keller, σκέψη 8 (234/85, Συλλογή 1986, σ. 2897), και απόφαση της 14ης Μαΐου 1974, Nold, σκέψη 14 (4/73, Racc. 1974, σ. 491).

την ουσία των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων επιχειρηματιών.

24. Το τελευταίο ερώτημα του αιτούντος δικαστηρίου προς το Δικαστήριο αφορά το αν αυτό το μέτρο εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 19 του κανονισμού 171/83.

Επ' αυτού θα παρατηρήσω καταρχάς ότι το εν λόγω μέτρο, εντασσόμενο στο ευρύτερο κοινοτικό πλαίσιο, έχει αναμφισβήτητα, παρά την έκταση των οικείων υδάτων, τοπικό χαρακτήρα.

Επιπλέον, δεν νομίζω ότι το πεδίο εφαρμογής της πράξεως αυτής, που αφορά τα βρετανικά σκάφη, βρίσκεται σε αντίθεση προς το γεγονός ότι το άρθρο 19 αναφέρεται στους αλιείς υπηκόους του οικείου κράτους, καθόσον με τον όρο αυτό νοούνται οι αλιείς οι οποίοι υπάγονται καθ' οιονδήποτε τρόπο στη δικαιοδοσία του κράτους αυτού.

Τέλος, όσον αφορά τον ισχυρισμό περί ανεπαρκούς αιτιολογίας της αποφάσεως με την οποία η Επιτροπή επέτρεψε τη λήψη των εν λόγω μέτρων, περιορίζομαι στην παρατήρηση ότι, λαμβανομένης υπόψη της φύσεως της αποφάσεως — που ουσιαστικά αποτελεί μια απλή εξακρίβωση της συνδρομής των προϋποθέσεων του άρθρου 19 —, η έστω και συνοπτική αιτιολογία, όπως η υφισταμένη στην προκειμένη περίπτωση, μπορεί να θεωρηθεί ότι επαρκεί.

25. Ενόψει των προηγουμένων σκέψεων προτείνω στο Δικαστήριο να δώσει την εξής απάντηση στα ερωτήματα του High Court of Justiciary:

« 1) Από την εξέταση του υποβληθέντος στο Δικαστήριο ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του άρθρου 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 171/83 του Συμβουλίου.

2) Το κοινοτικό δίκαιο, και συγκεκριμένα τα άρθρα 7 και 40, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ, δεν εμποδίζουν ένα κράτος μέλος να λάβει μέτρο που έχει εγκριθεί προηγουμένως νομίμως από την Επιτροπή και με το οποίο απαγορεύεται η μεταφορά διχτυών αλιείας ορισμένου είδους και κατασκευής, η χρήση των οποίων κατά τα λοιπά δεν απαγορεύεται βάσει της κοινοτικής νομοθεσίας, επί αλιευτικών σκαφών νηολογημένων στο κράτος αυτό, όταν τα σκάφη αυτά πλέουν εντός του τμήματος των χωρικών υδάτων του εν λόγω κράτους που περιβάλλει μέρος των ακτών του, υπό την προϋπόθεση ότι, όπως προκύπτει στην προκειμένη υπόθεση από τα στοιχεία που διαθέτει το Δικαστήριο, αυτά τα μέτρα είναι κατάλληλα για την επίτευξη του επιδιωκόμενου στόχου και δεν υπερβαίνουν το μέτρο του αναγκαίου για την επίτευξη του σκοπού αυτού.

3) Το ανωτέρω περιγραφέν μέτρο ανήκει κατά νόμο στην κατηγορία των μέτρων που εμπίπτουν στο άρθρο 19 του κανονισμού (ΕΟΚ) 171/83 του Συμβουλίου . »